

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี *

PROMOTING THE QUALITY OF LIFE OF THE ELDERLY IN SARABURI MUNICIPALITY, MUEANG SARABURI DISTRICT, SARABURI PROVINCE

สุชนา ทองดอนเปรี้ยง¹ และ อภิชาติ พานสุวรรณ²

Suchaya Thongdonpriang¹ and Apichart Pansuwan²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹⁻²Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: apichat_asm@hotmail.com

วันที่รับบทความ : 13 พฤษภาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 18 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 20 พฤษภาคม 2568

Received 13 May 2025; Revised 18 May 2025; Accepted 20 May 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษากระบวนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี 2. เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลฯ จำนวน 367 คน โดยใช้สูตรของยามาเน (Taro Yamane) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบทีแบบอิสระ (Independent Sample T-Test) และวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA) กำหนดค่า

Citation:

* สุชนา ทองดอนเปรี้ยง และ อภิชาติ พานสุวรรณ. (2568). การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลสังคม, 3(3), 167-190.

Suchaya Thongdonpriang and Apichart Pansuwan. (2025). Promoting The Quality Of Life Of The Elderly In Saraburi Municipality, Mueang Saraburi District, Saraburi Province.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(3), 167-190.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Fisher's LSD ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ นำเสนอแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหาร บุคลากร และกลุ่มชมรมผู้สูงอายุเทศบาลฯ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านร่างกาย ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อม

2. เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี พบว่า เพศอาชีพ รายได้ และสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน

3. นำเสนอแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี ได้แก่ จัดโครงการและกิจกรรมที่ให้ความรู้ด้านสุขภาพจิต เพิ่มการติดตั้งไฟส่องสว่างและกล้องวงจรปิด จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในการมาติดต่อราชการและแหล่งชุมชนเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การส่งเสริม, คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ

Abstract

This research aims to 1. Study the level of promoting the quality of life of the elderly in Saraburi Municipality, 2. Compare the promotion of the quality of life of the elderly in Saraburi Municipality classified by personal factors, and 3. Study the approach to promoting the quality of life of the elderly in Saraburi Municipality. This research is a combination of quantitative and qualitative research, divided into 2 steps: Step 1: Quantitative research by collecting questionnaires from a sample group of 367 elderly people aged 60 years and over in the municipality using the Taro Yamane formula with a reliability of 0.85. Data were analyzed by finding the mean, standard deviation, independent

sample t-test, and one-way ANOVA. The level of statistical significance was set at .05, and the differences were compared by pairs using Fisher's LSD. Step 2: Qualitative research presents the approach to promoting the quality of life of the elderly in Saraburi Municipality. The main informants were executives, personnel, and the elderly club of the municipality, totaling 9 people, who were purposively selected. The research instrument was an interview form, and data was analyzed by content analysis. and present descriptive data

The research results found that

1. The promotion of the quality of life of the elderly in Saraburi Municipality is at a high level overall. When analyzed by each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was the physical aspect, while the aspect with the lowest average value was the environment.

2. Comparing the promotion of the quality of life of the elderly in Saraburi Municipality, it was found that gender, occupation, income, and status were different, and had different opinions on promoting the quality of life of the elderly.

3. Presenting guidelines for promoting the quality of life of the elderly in Saraburi Municipality, including organizing projects and activities that provide knowledge about mental health, increasing the installation of lighting and CCTV cameras, and providing more facilities for the elderly to contact government agencies and community centers.

Keywords: Promoting, Quality of life, Elderly

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ จำนวน 13,450,391 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7% จากจำนวนประชากรทั้งประเทศ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2567) ดังนั้นการเตรียมความพร้อมสำหรับสังคมผู้สูงวัย และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ประเทศไทย

ควรต้องพัฒนาและเตรียมการรับมือรอบด้านอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรไทยในปัจจุบัน

ประชากรในเขตเทศบาลเมืองสระบุรี ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวนมากถึง 11,945 คน จากจำนวนประชากร 62,499 คน ซึ่งคิดเป็น 19% จากจำนวนประชากรทั้งหมด (งานทะเบียนราษฎร เทศบาลเมืองสระบุรี ข้อมูล ณ วันที่ 26 กันยายน 2567) ทำให้เทศบาลเมืองสระบุรีกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ กนกอร เลิศลาก (2561) กล่าวว่า ผู้สูงอายุหมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจไปในทางที่เสื่อมลง มีบทบาททางสังคมและกิจกรรมในการประกอบอาชีพลดลง ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงข้างต้นนี้ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุลดลง และตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ควรมีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้มีการพบปะสังสรรค์กันมากขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเน้นในด้านความพึงพอใจในชีวิต และด้านความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตใจและสังคม (อรนิษฐ์ แสงทองสุข, 2562) เทศบาลเมืองสระบุรีจึงต้องมีแผนงานและโครงการต่างๆ เพื่อเตรียมรองรับประชากรสูงอายุในพื้นที่ โดยมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุรอบด้าน และจัดให้มีโครงการและกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น โครงการส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลเมืองสระบุรี การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ การซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุตามโครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย จากกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสระบุรีมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุกด้าน

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนงาน โครงการต่างๆ ที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสระบุรีได้อย่างมีประสิทธิภาพครบทุกด้าน เหมาะสมกับผู้สูงอายุในพื้นที่ และเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่าในสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี

สมมติฐานการวิจัย

ผู้สูงอายุที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

เซียนน้อย อโณทัยไพบูลย์ (2566) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผู้สูงอายุและสิทธิผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านสภาพร่างกายที่ดี รองลงมา ได้แก่ ด้านสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสภาพแวดล้อม และด้านจิตใจ ตามลำดับ

ณัฐกัญญ์ อ่องเอื้อ (2564) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวนจังหวัดชลบุรี พบว่าโดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือ ด้านจิตใจ อยู่ในระดับดีมาก ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดีมาก และลำดับสุดท้าย คือด้านร่างกาย อยู่ในระดับดีมาก 2. เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี พบว่าผู้สูงอายุที่มี เพศ อาชีพ อายุ ระดับ

การศึกษา และสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรนิษฐ์ แสงทองสุข (2562) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย กรณีศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี และนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดีโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านสภาพร่างกายที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านการตัดสินใจด้วยตนเองโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านการรวมกลุ่มทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านสภาพอารมณ์ที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

กนกอร เลิศลาภ (2561) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านสุขภาพอนามัย มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความมั่นคงของรายได้และการทำงาน มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสกลนครทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน 3. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสกลนคร ที่ควรนำไปศึกษาหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสกลนคร มีจำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษา 2) ด้านความมั่นคงของรายได้และการทำงาน และ 3) ด้านสวัสดิการสังคม

พระชนพล กนตสีโล (เรือนเพ็ชร) (2561) ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา

น้อยพบว่า ด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านร่างกาย และด้านความสัมพันธ์ทางสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนด้านที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกันพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน เทศบาลตำบลเทพกระษัตรี มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต พบว่าเทศบาลตำบลควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่หน่วยแพทย์เคลื่อนที่มาตรวจร่างกาย วัดความดัน อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และกายภาพบำบัดให้ที่บ้านทุกอาทิตย์ ควรมีการสนับสนุนประเพณีท้องถิ่นและการละเล่นต่างๆ ในวันสำคัญ ควรมีสุนัขเอนกประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์กันในกลุ่มชน ควรมีหน่วยงานซ่อมแซมที่พักผู้สูงอายุ ควรจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับผู้สูงอายุ

สรุป งานวิจัยทั้ง 5 ฉบับนี้ เน้นการศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของแต่ละพื้นที่ในประเทศไทย โดยศึกษาคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา ด้านความมั่นคงของรายได้และการทำงาน ด้านสวัสดิการสังคม และด้านสังคมวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสระบุรีที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสระบุรี ตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำนวน 4,441 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสระบุรีที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสระบุรีตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำนวน 367 คน โดยใช้สูตรของยามาเน (Taro Yamane) โดยกำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารเทศบาลเมืองสระบุรี จำนวน 1 คน กลุ่มที่ 2 บุคลากรเทศบาลเมืองสระบุรีที่รับผิดชอบงานสังคมสงเคราะห์ จำนวน 2 คน และกลุ่มที่ 3 ชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมืองสระบุรี จำนวน 4 คน

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ตำแหน่ง วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์ สถานที่สัมภาษณ์ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี โดยเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ของแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC : index of item objective congruence) ของแบบสอบถาม โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งค่าอยู่ที่ 0.99

นำแบบสอบถามแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากร จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลการทดลองมาหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งค่าอยู่ที่ 0.85

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา นำส่งเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี 2) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 ชุด และผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ 4) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลตามขั้นตอนต่อไป

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำส่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยแจ้งวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการสัมภาษณ์ และแจ้งกำหนดการนัดหมายวันเวลาที่สัมภาษณ์ 2) ส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญก่อนวันสัมภาษณ์ล่วงหน้า 5 วัน 3) ผู้วิจัยเข้าพบผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัน เวลาที่นัดหมาย และดำเนินการสัมภาษณ์ 4) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้วยวิธีการทดสอบทีแบบอิสระ (Independent Sample T-Test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA) กำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Fisher's LSD

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี พบว่า

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในภาพรวม 4 ด้าน

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของ เทศบาลเมืองสระบุรี	ระดับการส่งเสริม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านร่างกาย	3.73	0.66	มาก
ด้านจิตใจ	3.47	0.60	มาก
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.71	0.54	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.37	0.63	ปานกลาง
โดยภาพรวม	3.57	0.55	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.73$, S.D.=0.66) รองลงมา ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 3.71$, S.D.=0.54) ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.47$, S.D.=0.60) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.37$, S.D.=0.63)

2. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ

การส่งเสริมคุณภาพชีวิต		เพศ				t	Sig.
ผู้สูงอายุของ เทศบาลเมืองสระบุรี	ชาย N=81		หญิง N=286				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ด้านร่างกาย	3.84	0.71	3.70	0.64	1.72	.09	
ด้านจิตใจ	3.67	0.70	3.40	0.56	3.33	.00*	
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.89	0.61	3.66	0.50	3.07	.00*	
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.62	0.73	3.30	0.60	3.61	.00*	
โดยภาพรวม	3.76	0.63	3.52	0.51	3.18	.00*	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทดสอบทีแบบอิสระ (Independent sample T-Test) ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า โดยภาพรวม ค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ แสดงว่าผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ส่วนด้านร่างกายนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ

การส่งเสริมคุณภาพ ชีวิตผู้สูงอายุของ เทศบาลเมืองสระบุรี	แหล่งความ แปรปรวน	อายุ				
		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านร่างกาย	ระหว่าง กลุ่ม	1.60	2	0.80	1.85	.16
	ภายในกลุ่ม	157.309	364	0.43		
	รวม	158.91	366			
ด้านจิตใจ	ระหว่าง กลุ่ม	0.44	2	0.02	0.06	.94
	ภายในกลุ่ม	131.62	364	0.36		
	รวม	131.67	366			
ด้านความสัมพันธ์ทาง สังคม	ระหว่าง กลุ่ม	1.93	2	0.969	3.415	.03*
	ภายในกลุ่ม	103.31	364	0.284		
	รวม	105.24	366			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่าง กลุ่ม	0.38	2	0.19	0.46	.63
	ภายในกลุ่ม	150.70	364	0.41		
	รวม	151.07	366			
โดยภาพรวม	ระหว่าง กลุ่ม	0.37	2	1.84	0.62	.54
	ภายในกลุ่ม	108.83	364	0.30		
	รวม	279.05	366			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอายุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ One – way ANOVA ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ แสดงว่าผู้สูงอายุที่มี

อายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุของ เทศบาลเมืองสระบุรี	แหล่งความ แปรปรวน	ระดับการศึกษา				
		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านร่างกาย	ระหว่าง กลุ่ม	2.61	5	0.52	1.20	.31
	ภายในกลุ่ม	156.30	361	0.43		
	รวม	158.91	366			
ด้านจิตใจ	ระหว่าง กลุ่ม	3.08	5	0.62	1.73	.13
	ภายในกลุ่ม	128.59	361	0.36		
	รวม	131.67	366			
ด้านความสัมพันธ์ทาง สังคม	ระหว่าง กลุ่ม	1.89	5	0.38	1.31	.26
	ภายในกลุ่ม	103.36	361	0.29		
	รวม	105.24	366			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่าง กลุ่ม	2.92	5	0.58	1.42	.22
	ภายในกลุ่ม	148.15	361	0.41		
	รวม	151.07	366			
โดยภาพรวม	ระหว่าง กลุ่ม	2.31	5	0.46	1.56	.17

ภายในกลุ่ม	106.89	361	0.30
รวม	109.20	366	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ One – way ANOVA ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ แสดงว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอาชีพ

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ของ เทศบาลเมืองสระบุรี	แหล่งความ แปรปรวน	อาชีพ				
		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านร่างกาย	ระหว่าง กลุ่ม	5.51	4	1.38	3.25	.01*
	ภายในกลุ่ม	153.40	362	0.42		
	รวม	158.91	366			
ด้านจิตใจ	ระหว่าง กลุ่ม	5.78	4	1.44	4.15	.00*
	ภายในกลุ่ม	125.889	362	0.35		
	รวม	131.67	366			
ด้านความสัมพันธ์ทาง สังคม	ระหว่าง กลุ่ม	3.39	4	0.85	3.01	.01*
	ภายในกลุ่ม	101.86	362	0.82		

ด้านสิ่งแวดล้อม	รวม	105.24	366			
	ระหว่าง	8.56	4	2.14	5.43	.00*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	142.52	362	0.39		
โดยภาพรวม	รวม	151.07	366			
	ระหว่าง	4.79	4	1.20	4.16	.00*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	104.41	362	0.29		
	รวม	109.20	366			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามอาชีพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ One – way ANOVA ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ แสดงว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุของ เทศบาลเมืองสระบุรี	แหล่งความ แปรปรวน	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านร่างกาย	ระหว่าง	5.01	6	0.83	1.95	.07
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	153.90	360	0.43		
	รวม	158.91	366			

ด้านจิตใจ	ระหว่าง	7.24	6	1.21	3.50	.00*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	124.42	360	0.35		
	รวม	131.67	366			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่าง	5.00	6	0.83	2.99	.01*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	100.24	360	0.28		
	รวม	105.24	366			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่าง	8.90	6	1.48	3.76	.00*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	142.17	360	0.39		
	รวม	151.07	366			
โดยภาพรวม	ระหว่าง	6.30	6	1.05	3.67	.00*
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	102.90	360	0.29		
	รวม	109.20	366			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ One – way ANOVA ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ แสดงว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานภาพ

การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุของ เทศบาลเมืองสระบุรี	แหล่งความ แปรปรวน	สถานภาพ				
		SS	df	MS	F	Sig.
ด้านร่างกาย	ระหว่าง กลุ่ม	3.68	3	1.23	2.87	.04*
	ภายในกลุ่ม	155.23	363	0.43		
	รวม	158.91	366			
ด้านจิตใจ	ระหว่าง กลุ่ม	4.07	3	1.36	3.86	.01*
	ภายในกลุ่ม	127.60	363	0.35		
	รวม	131.67	366			
ด้านความสัมพันธ์ทาง สังคม	ระหว่าง กลุ่ม	3.46	3	1.15	4.12	.01*
	ภายในกลุ่ม	101.78	363	0.28		
	รวม	105.24	366			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่าง กลุ่ม	4.71	3	1.57	3.90	.01*
	ภายในกลุ่ม	146.36	363	0.40		
	รวม	151.07	366			
โดยภาพรวม	ระหว่าง กลุ่ม	3.78	3	1.26	4.34	.01*
	ภายในกลุ่ม	105.42	363	0.29		
	รวม	109.20	366			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานภาพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ One – way ANOVA ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่า โดย

ภาพรวมและรายด้าน ค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ แสดงว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

3. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ดังนี้

3.1 ด้านจิตใจ เทศบาลเมืองสระบุรีควรจัดโครงการและกิจกรรมที่ให้ความรู้ด้านสุขภาพจิต เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีการพบปะสังสรรค์ ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างหลากหลายและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง ลดความเครียด ความวิตกกังวล ลดโอกาสเสี่ยงในการเป็นโรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุ พร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คนในชุมชน โดยจัดกิจกรรม/โครงการสำหรับผู้สูงอายุ ควรจัดอย่างต่อเนื่องในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเทศบาลฯ ให้ความสำคัญและตระหนักเรื่องสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ และควรมีสถานที่ในแต่ละชุมชนสำหรับจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุโดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ออกมาทำกิจกรรมสันทนาการร่วมกัน เช่น ลานกว้างสำหรับออกกำลังกาย อีกทั้งเทศบาลฯ ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำปรึกษาและดูแลด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุตามสถานบริการสุขภาพของเทศบาลให้เพียงพอต่อความต้องการ และควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3.2 ด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองสระบุรีควรเพิ่มการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรีเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน นอกจากนี้ควรเพิ่มการติดตั้งไฟส่องสว่าง และกล้องวงจรปิดตามแหล่งชุมชนให้ครอบคลุมทั้ง 29 ชุมชน ตัดต้นไม้ในแหล่งชุมชนเพื่อความปลอดภัยและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ และควรส่งเสริมกิจกรรมการคัดแยกขยะในทุกชุมชนเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในการทิ้งขยะเพื่อความสะดวกของชุมชน จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในการมาติดต่อราชการ เช่น รถเข็นวีลแชร์สำหรับผู้สูงอายุ ห้องน้ำที่มีราวจับ และทางลาด ควรมีการขุดลอกท่อระบายน้ำอยู่เสมอเพื่อลดความเสี่ยงจากน้ำท่วมขังในฤดูฝน เพื่อให้สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบ สะอาด และเหมาะสมแก่การอยู่อาศัยของ

ผู้สูงอายุ เทศบาลฯ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ออกตรวจความเรียบร้อยในยามวิกาลตามชุมชนที่มีความเสี่ยงสูงในเรื่องยาเสพติด เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุ

อภิปรายผล

1. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าเทศบาลเมืองสระบุรีเห็นถึงความสำคัญของประชากรวัยสูงอายุในพื้นที่ มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุรอบด้าน โดยมอบหมายให้ทุกสำนัก/กอง ที่มีหน้าที่ สงเคราะห์ พัฒนา ส่งเสริม และให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ บูรณาการให้ความช่วยเหลือร่วมกัน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองสระบุรี สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ เชียนน้อย อโณทัยไพบูลย์ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาผู้สูงอายุและสิทธิผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านสภาพร่างกายที่ดี รองลงมา ได้แก่ ด้านสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสภาพแวดล้อม และด้านจิตใจ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏฐกัญญ์ อ่องเอื้อ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี จำแนกตามประเภทปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุและระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระชนพล กนตสีโล (เรื่อนเพ็ชร) (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้อภิปรายผลว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน ได้รับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานอย่างไม่เพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่ไม่

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกอร เลิศลาภ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนคร สกลนคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ส่วนใหญ่ มีสภาพความเป็นอยู่ ครอบครัวยุคใหม่ สังคมสภาพแวดล้อม และการดำรงชีวิตใกล้เคียงกัน

3. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย

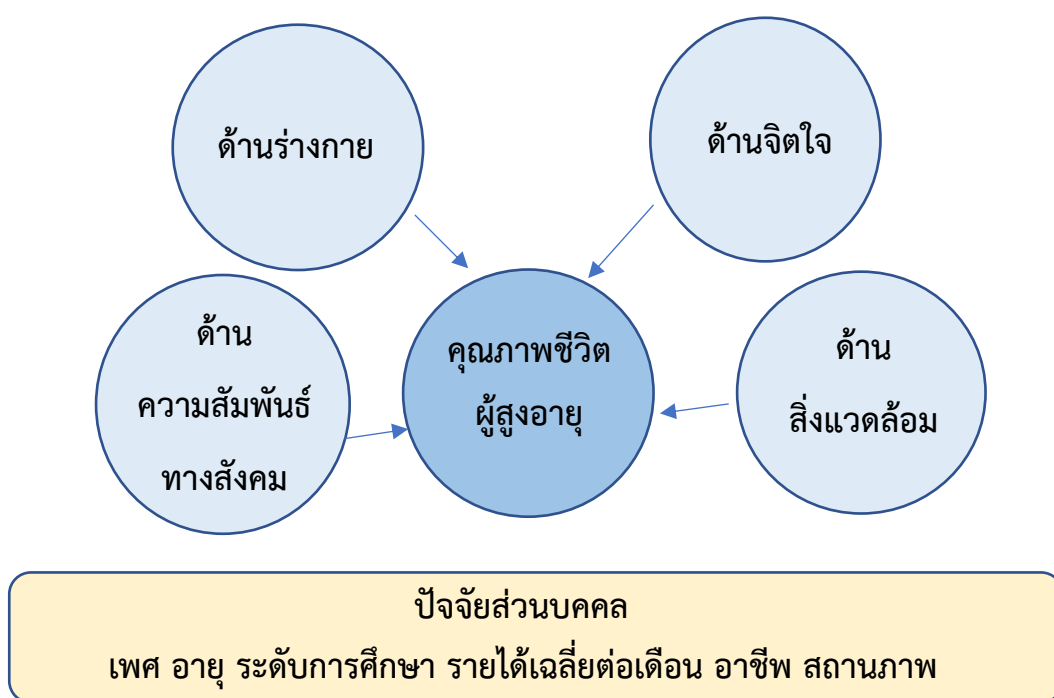
3.1 ด้านจิตใจ เทศบาลเมืองสระบุรีควรจัดโครงการและกิจกรรมที่ให้ความรู้ด้านสุขภาพจิต เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีการพบปะสังสรรค์ ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างหลากหลาย และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง ลดความเครียด ความวิตกกังวล ลดโอกาสเสี่ยงในการเป็นโรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุ พร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คนในชุมชน โดยจัดกิจกรรม/โครงการ สำหรับผู้สูงอายุควรจัดอย่างต่อเนื่องในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเทศบาลฯ ให้ความสำคัญเรื่องสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ และควรมีสถานที่ในแต่ละชุมชนสำหรับจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุโดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ออกมาทำกิจกรรมสันทนาการร่วมกัน เช่น ลานกว้างสำหรับออกกำลังกาย อีกทั้งเทศบาลฯ ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำปรึกษาและดูแลด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุตามสถานบริการสุขภาพของเทศบาลให้เพียงพอต่อความต้องการ และควรจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ และนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เขียมน้อย โอนทัยไพบูลย์ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาผู้สูงอายุและสิทธิผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมที่เหมาะสม สามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ อีกทั้งภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ด้านการดูแลตนเองกับผู้สูงอายุ เพื่อให้การดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุมีความสุขและมีสภาพจิตใจที่ดี และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรนิษฐ์ แสงทองสุข (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย กรณีศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี และนนทบุรี พบว่า แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย

หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้มีการพบปะสังสรรค์กันมากขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเน้นในด้านความพึงพอใจในชีวิต และด้านความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตใจและสังคม

3.2 ด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองสระบุรีควรเพิ่มการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรีเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน นอกจากนี้ควรเพิ่มการติดตั้งไฟส่องสว่าง และกล้องวงจรปิดตามแหล่งชุมชนให้ครอบคลุมทั้ง 29 ชุมชน ตัดต้นไม้ในแหล่งชุมชนเพื่อความปลอดภัยและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ และควรส่งเสริมกิจกรรมการคัดแยกขยะในทุกชุมชนเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในการทิ้งขยะเพื่อความสะดวกของชุมชน จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในการมาติดต่อราชการ เช่น รถเข็นวีลแชร์สำหรับผู้สูงอายุ ห้องน้ำที่มีราวจับ และทางลาด ควรมีการขุดลอกท่อระบายน้ำอยู่เสมอเพื่อลดความเสี่ยงจากน้ำท่วมขังในฤดูฝน เพื่อให้สภาพแวดล้อมเป็นระเบียบ สะอาด และเหมาะสมแก่การอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ เทศบาลฯ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ออกตรวจความเรียบร้อยในยามวิกาล ตามชุมชนที่มีความเสี่ยงสูงในเรื่องยาเสพติด เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐกัญญ์ อ่องเอื้อ (2564) ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีและมีความปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและเหมาะสม มีการเข้าถึงระบบสาธารณูปโภคอย่างทั่วถึง รวมถึงใกล้สถานพยาบาล ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กันติยา พวงสำลี (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้นำชุมชนควรรณรงค์ให้คนในชุมชนปรับพื้นที่ใช้สอยให้มีความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุเพื่อความสะดวกในการใช้งาน เช่น การปรับปรุงและพัฒนาสถานที่ออกกำลังกายให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น มีทางลาด มีราวจับ พื้นถนนเรียบ รวมถึงการซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องออกกำลังกายให้มีสภาพสมบูรณ์ สามารถใช้งานได้ตามปกติ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 โมเดลการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบองค์รวม

โมเดลนี้เสนอแนวทางแบบองค์รวมที่เทศบาลฯ ควรใช้ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยพิจารณาคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน ร่วมกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ตรงจุดและยั่งยืน โดยเฉพาะในด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อย (จิตใจและสิ่งแวดล้อม) ที่ควรได้รับการเสริมสร้างอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกกลุ่มของประชากรสูงอายุในพื้นที่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า 1. ระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านร่างกาย

รองลงมา ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านจิตใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อม 2. ผลเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี พบว่าผู้สูงอายุที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแตกต่างกัน และ 3. แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองสระบุรี ได้แก่ จัดโครงการและกิจกรรมที่ให้ความรู้ด้านสุขภาพจิต เพิ่มการติดตั้งไฟส่องสว่างและกล้องวงจรปิด จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในการมาติดต่อราชการและแหล่งชุมชนเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เทศบาลเมืองสระบุรี ควรจัดโครงการและกิจกรรมที่ให้ความรู้ด้านสุขภาพจิต ซึ่งควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลายมีความเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ และควรจัดอย่างต่อเนื่องในแต่ละปีงบประมาณ ควรจัดหาสถานที่ในแต่ละชุมชนสำหรับจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุโดยเฉพาะ อีกทั้งควรเพิ่มจำนวนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อให้คำปรึกษาและดูแลด้านสุขภาพจิต

2. เทศบาลเมืองสระบุรี ควรเพิ่มการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ นอกจากนี้ควรเพิ่มการติดตั้งไฟส่องสว่าง และติดตั้งกล้องวงจรปิดเพิ่มขึ้นตามแหล่งชุมชน ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการคัดแยกขยะในทุกชุมชน เพื่อความสะอาดและสภาพแวดล้อมที่ดี จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ ในการมาติดต่อราชการเพิ่มเติม เช่น รถเข็นวีลแชร์สำหรับผู้สูงอายุ ไม่เก็บค่าสมาชิก เป็นต้น นอกจากนี้ควรเพิ่มการรักษาความปลอดภัยในเขตชุมชนที่มีความเสี่ยงสูงในเรื่องยาเสพติด โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ออกตรวจความเรียบร้อยในยามวิกาล เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายพื้นที่ในการศึกษาการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้กว้างขึ้นครอบคลุมพื้นที่ในระดับอำเภอ และจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในระดับจังหวัดต่อไป

2. ควรมีการศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยมุ่งเน้นศึกษาแบบเจาะจงเป็นรายด้าน โดยเฉพาะด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม ตรงประเด็น และสอดคล้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่ สามารถนำข้อมูลมาปรับปรุงแผนงานและโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร เลิศลาภ. (2561). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสกลนคร. ใน
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2567). สถิติผู้สูงอายุ 2567. เรียกใช้เมื่อ 26 กันยายน 2567 จาก
https://www.dop.go.th/th/statistics_page?cat=1&id=2555
- กันติยา พวงสำลี. (2560). การจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร.
ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เชียนน้อย อโณทัยไพบูลย์. (2566). การพัฒนาผู้สูงอายุและสิทธิผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อคุณภาพ
ชีวิตผู้สูงอายุในอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมหาจุฬ
นาครทรรศน์, 10(9), 281 – 293.
- ณัฐกัญญ์ อ่องเอื้อ. (2564). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี.
ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระชนพล กนต์สีโล (เรือนเพชร). (2561). การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาล
ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเทศบาลเมืองสระบุรี. (2567). ข้อมูลประชากรตำบลปากเพรียว. สำนักงาน.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระบุรี. (2567). จำนวนประชากรจำแนกตามช่วงอายุ. ในข้อมูล
จปฐ. ปี 2567 ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน. สำนักงาน
- อริษฐ์ แสงทองสุข. (2562). การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย กรณีศึกษา
เขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี และนนทบุรี. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรี
ปทุม.